

Beschreven therapie is uitgevoerd door een gecertificeerde kynologisch gedragstherapeut (KGT), lid van de NVGH (Nederlandse Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden). De KGT heeft hiervoor een meerjarige opleiding gevolgd en moet - om lid te zijn van deze beroepsvereniging - jaarlijks bijscholingen volgen. Therapieën en trainingen zijn altijd gebaseerd op een uitgebreide anamnese aan de hand van een vragenlijst en gesprek(-ken) met de eigenaar. Geen situatie is hetzelfde en geen hond is hetzelfde. De hier beschreven therapie kan dus niet zomaar op andere situaties toegepast worden.

Nee, dankjewel

Wanneer ik voor een gedragsconsult bij mensen thuis op bezoek kom, zijn ze soms wat onzeker. Er is sprake van probleemgedrag bij hun hond en ze maken zich zorgen over mijn 'oordeel'. Vaak hebben ze al een heel lijstje opgesteld met 'fouten' die zij maken in de omgang met de hond. De onzekerheid vertaalt zich soms in het aanbieden van de heerlijkste dingen. Want van lekker eten word je mild. Hoe lief ook aangeboden, ik bedank vriendelijk en ben met een glas kraanwater helemaal tevreden.

Het overkomt ons allemaal wel een keer dat we aangeboden voedsel vriendelijk afslaan. We hebben daar in mimiek, woord en gebaar een reeks aan gedragingen voor. Zo kunnen we iets weigeren zonder de relatie te beschadigen. Niemand zal je beschuldigen van agressie wanneer je iets afslaat. Maar hoe gaat dat bij de hond?

Jonge, puberende Rottweilmix

Ik kwam op deze gedachten door een casus bij een vriendelijke, maar kordate mevrouw van in de zeventig. Ze had mijn hulp ingeroepen omdat haar hond agressieproblemen gaf naar haar toe. Mevrouw had haar hele leven al honden. In het verleden trainde ze met haar honden en daarbij werden diverse diploma's behaald. Met Doris, de jonge puberende Rottweilmix die ze nu heeft, ging ze niet naar de training. Want ze kan de opvoeding prima zelf doen. Mevrouw loopt tegen twee problemen aan. Het eerste probleem is dat Doris regelmatig tergend langzaam naar haar toe komt, ook al heeft zij lekkere hapjes en roept ze hem vriendelijk. Het tweede is dat Doris, als hij avonds naast haar op de bank ligt, naar haar gromt wanneer ze haar hand op hem legt of hem aanhaalt. Verder luistert Doris voor een puber uitstekend en hebben ze een goede relatie.

Twee uitersten

Wanneer we het over gedrag van de hond hebben, spreken we vaak van twee uitersten: hij luistert, dan is hij lief. Of hij luistert niet en dan is hij ongehoorzaam. In de gehoorzaamheids-cursussen wordt er getraind op het direct komen wanneer wij de hond roepen. Er is geen plaats voor de vraag hoe de hond zijn omgeving beleeft, laat staan dat de hond er een mening over mag hebben. Een hond is echter niet alleen bezig met wat zijn eigenaar van hem verlangt. Hij is ook gericht op geuren en de aanwezigheid van andere dieren, soortgenoten en mensen. Omdat de neus zijn belangrijkste zintuig is vragen de geuren veel van zijn aandacht. Als een hond geroepen wordt, terwijl hij nog druk bezig is met andere dingen zoals spelen of lekkere geuren besnuffelen, dan komt hij niet, of hij komt heel traag. Wij noemen dat ongehoorzaamheid. Maar zou het niet zo kunnen zijn dat het traag opvolgen van een verzoek een vriendelijke manier is om je te vertellen dat hij liever iets anders doet?

Absolute gehoorzaamheid eisen, is dat fair?

De bazin van Doris had vroeger, tijdens de gehoorzaamheids-cursussen geleerd om absolute gehoorzaamheid van de hond te eisen. Door haar uit te leggen hoe wij nu tegen gedrag van honden aankijken en door haar te helpen de lichaamstaal van Doris beter te lezen, leerde mevrouw inschatten op welk moment ze Doris het beste kon roepen. Dit leverde een verbetering op in de oefening 'hier komen'. De hierkom-oefening is meer dan enkel klaar staan met een lekker hapje. Het is ook inzien dat elke situatie zijn eigen uitdagingen heeft. Als een hond in zijn omgeving allerlei uitdagingen en verleidingen ziet op het moment dat jij hem roept, is zijn motivatie om naar jou toe te komen, laag. Het feit dat hij dan niet direct naar je toe komt, is geen ongehoorzaamheid. Je hond probeert jou vriendelijk te vertellen hoe jouw commando botst met wat hij op dat moment zou willen.

Ongewenste intimiteiten

Ook het tweede probleem, van het grommen, vraagt om een herziening van de theorie over honden. Laat ik beginnen met duidelijk te zijn: als eigenaar moet je je hond overal kunnen aanraken. Wanneer jij aangeeft dat het moet, moet ook de dierenarts hem kunnen betasten. Dit is iets anders dan dat hij alles maar over zich heen moet laten komen. Wanneer je bijvoorbeeld langs een schoolplein loopt, heeft niet ieder kind het recht om je hond aan te raken. Ook een hond kan aanrakingen als 'ongewenste intimiteit' ervaren.

Mevrouw onderneemt best veel activiteiten met Doris. Hij komt aan uitdagingen en goede verzorging niets te kort. Naast al die activiteiten zorgt mevrouw ervoor dat Doris aan zijn rustmomenten toekomt. Een hond heeft ongeveer zestien uur slaap nodig. Doris slaapt overdag in een mand en 's nachts of wanneer mevrouw zonder hem weg moet, in een bench. 's Avonds is een ander verhaal, want mevrouw vindt het gezellig dat Doris naast haar op de bank ligt wanneer ze tv kijkt, een boek leest of handwerkt. Hij ligt dan lekker warm tegen haar aan. Vooral in tijden van de kachel wat lager zetten, een prima oplossing.

“Een hond mag niet grommen”

Op mijn vraag of mevrouw zich bedreigd voelt als Doris op de bank naar haar gromt, was ze twijfelachtig. Ik vroeg naar haar gedachten over het grommen van een hond naar zijn eigenaar. Zij antwoordde: “Een hond mag niet grommen naar zijn eigenaar. Als hij dat doet is er iets fout in de relatie.” Verder vond ze het grommen van Doris best indrukwekkend klinken. Nu had ik een avondconsult met mevrouw afgesproken en tijdens het consult vroeg ik haar om haar hand op de naast haar liggende Doris te leggen. Uit Doris steeg een diepe, vervaarlijk klinkende grom op, maar hij tilde zijn kop niet op. Toen ze haar hand weghaalde, rekte Doris zich uit en sliep verder.

Ook een hond kan aanrakingen als 'ongewenste intimiteit' ervaren.

Het gesprek ging verder met de vraag: “Hoe zou je het vinden als je zelf ligt te dutten en een dierbaar iemand gaat zomaar gaat strelen?” En de vervolgvraag: “Hoe zou dat voor een hond kunnen zijn?” Je kan deze overweging bestempelen als te antropomorf (vermenselijkend); een hond is geen mens, maar met een gedachtenspel kun je mogelijkheden onderzoeken.

Doris kan nu heel vervaarlijk 'grommen' voor een koekje.

Grommen voor een koekje

Stel je hebt een hond die lekker ligt, wil blijven liggen en niet gestoord wil worden door aanrakingen. Hoe kan die hond aangeven dat jouw aanraking ongewenst is, zonder dat hij het label krijgt dat hij ongehoorzaam is, of zelfs agressief? Mevrouw heeft wel gelijk over die relatie: als een hond gromt naar zijn eigenaar, zou daar in principe wel degelijk iets fout kunnen zitten. Maar begaat de hond de fout door te grommen, of begaat de mens de fout door over de grenzen van de hond heen te gaan? Mevrouw besloot om met Doris naar de training te komen. Ze zag in dat haar 'verouderde' manier om naar een hond te kijken wel een opfriscursus kon gebruiken. Ze waren voor de trainer een leuk werkend stel om naar te kijken. Als grapje hebben we Doris geleerd om op commando te grommen, maar ook om op commando weer stil te zijn. Hij kan nu heel vervaarlijk grommen voor een koekje. ■

Auteur Wilie van der Veldt is hondengedragstherapeut en auteur van het boek *Hondenlogie*, www.hondenlogie.nl.

OVER DE NVGH

De Nederlandse Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden (NVGH) is sinds 1997 de beroepsvereniging die belangen behartigt van haar (op hbo-niveau) afgestudeerde leden. Kijk voor meer informatie op www.nvgh.nl

